

V Bytči dokončil prestavbu kaštieľa na moder-
né renesančné sídlo, vybudoval Sobášny palác, kostol
a vystaval mestečko. Rekonštrukčné práce dal urobiť aj
na ďalších svojich majetkoch, predovšetkým na Orav-
skom a Lietavskom hrade. Podporoval vydávanie kníh
a rôznych tlačí, sám vlastnil veľkú knižnicu. S viacerými
magnátmi plánoval vybudovanie ďalšej vyššej školy a fi-
nančne podporoval už existujúce školy a ich učiteľov,
ako aj evanjelických duchovných.

Bytčiansky zámok

Sobášny palác v Bytči

Palatínova knižnica
v Bytčianskom zámku

Náhrobná pamiatka Juraja Turza
na Oravskom hrade

Oravský hrad

Údaje o minci

Nominálna hodnota: 10 eur

Materiál: Ag 900/1000

Cu 100/1000

Hmotnosť: 18 g

Priemer: 34 mm

Hrana: nápis do hĺbky: VIVIT POST FUNERA VIRTUS

(cnosti prežívajú smrť)

Náklad: limitovaný náklad v bežnom a proof vyhotovení 11 000 ks

Autor návrhu: Mgr. art. Peter Valach

Rytec: Dalibor Schmidt

Výrobca: Mincovňa Kremnica

Na líci mince je zobrazený Juraj Turzo na koni.
Za ním je dobová podoba Lietavského hradu
z vtáčej perspektívy. Štátny znak Slovenskej re-
publiky je pri pravom okraji mincového poľa. Ná-
zov štátu SLOVENSKO a letopočet 2016 sú v opi-
se pri okraji mince. Značka Mincovne Kremnica
MK je v ľavej časti mincového poľa. Pod ňou sú
štylizované iniciály mena a priezviska autora vý-
tvorného návrhu mince Mgr. art. Petra Valacha PV.

Na rube mince je zobrazený portrét Juraja Turza,
ktorý je v pravej časti mincového poľa doplnený
prvkami z jeho historického erbu. Pri okraji min-
ce je v opise meno a priezvisko JURAJ TURZO.
Pod menom je rok narodenia Juraja Turza 1567
a pod priezviskom rok jeho úmrtia 1616. Označe-
nie nominálnej hodnoty mince 10 EURO je v dvoch
riadkoch v ľavej spodnej časti mincového poľa.

Vydala: © Národná banka Slovenska, október 2016

Foto: Wikimedia, Progress Promotion, mesto Žilina, mesto Bytča,
digitálna knižnica, digitálny archív, Juloml, Jaurinensis, Wojsyl

<http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatelske>

Juraj Turzo

400. výročie úmrtia

Strieborná zberateľská minca

Palatín Uhorského kráľovstva, politik, diplomat, protiturecký bojovník, vzdelanec, kultúrny a náboženský mecén Juraj Turzo bol jedným z najplyvnejších veľmožov Uhorska na prelome 16. a 17. storočia.

Narodil sa 2. septembra 1567 na Lietavskom hrade vo významnej magnátskej rodine, ktorá pochádzala zo spišských Betlanoviec. Jeho predkovia patrili k privilegovanej skupine desiatich spišských kopijníkov. Vďaka niekoľkým ekonomicky zdatným Turzovcom, ktorí sa angažovali v baníctve a obchode s kovmi, príslušníci rodu zbohatli a spolu s augsburskými Fuggerovcami držali vo svojich rukách obchod s farebnými kovmi strednej Európy. Dostali sa medzi elitu Uhorského kráľovstva, kde viacerí zastávali vysoké krajiniské hodnosti.

Juraj Turzo strávil v mladosti niekoľko rokov na viedenskom cisárskom dvore, kde nadviazal užitočné známosti, získal skúsenosti v diplomacii, prehľad v politike a pripravoval sa aj na vojenskú dráhu. V tejto dobe, keď Uhorsko bolo už niekoľko desaťročí bezprostredne ohrozované Osmanmi, bola účasť v protitureckých bojoch povinnosťou každého šľachtica.

Roku 1585 prevzal svoje dedičstvo po otcovi Františkovi Turzovi a venoval sa správe svojich panstiev. Bol dedičným županom Oravskej stolice, majiteľom Oravského, Lietavského, Bytčianskeho a Tokajského panstva. Počas pätnásťročnej vojny (1593 – 1606) sa zúčastnil vojenských operácií ako veliteľ a bol radcom cisára Rudolfa. V 16. storočí boli vojenské zásluhy veľmi dobrým odrazovým mostíkom

Juraj Turzo

Lietavský hrad v roku 1615

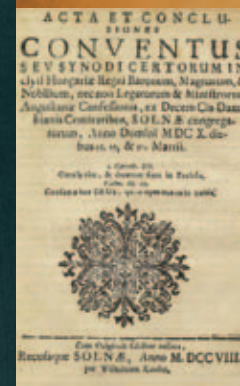

k vybudovaniu kariéry. Ambiciózny Turzo získal roku 1606 grófsky titul a koncom roku 1609 bol zvolený za palatína, ktorý bol najvyššie postaveným svetským hodnostárom v Uhorsku. Funkciu zastával až do svojej smrti. Zomrel 24. decembra 1616 v Bytči.

Počas celého svojho aktívneho života sa angažoval v šírení vzdelanosti a podpore evanjelickej viery. Vo svojom rezidenčnom meste Bytči financoval školu, ktorá poskytovala vďaka mnohým zahraničným učiteľom na uhorské pomery mimoriadne vzdelanie. Podporil mnohých študentov počas ich štúdií na zahraničných univerzitách.

Bytča bola zároveň aj strediskom evanjelických teológov a duchovných a Turzo udržiaval kontakty v otázkach vierovyznania aj so zahraničnými, najmä nemeckými teológmi. Roku 1610 sa pod jeho záštitou uskutočnila Žilinská synoda, ktorá zakotvila základy evanjelickej cirkvi v Hornom Uhorsku. Vďaka Turzovým aktivitám a vplyvu sa upravilo aj postavenie evanjelikov v krajine. Bol neochvejným a lojálnym prívržencom vládnuceho panovníckeho rodu, snažil sa urovnať spory s uhorskou šľachtou, najmä počas a po povstaní Štefana Bočkaja.

Zákony a ustanovenia Žilinskej synody z roku 1610

Denník Juraja Thurza na listoch kalendára z roku 1604

